

บันทึก

เรื่อง การฟ้องเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากมลพิษน้ำมันในทะเล
เนื่องจากเรือบรรทุกน้ำมันชนกันบริเวณช่องแคบมะละกา

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุดที่ วว ๐๓๐๕/๑๐๒๒ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งว่า ขาพณฯ นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย มีความประสงค์จะทราบ ว่า กรณีที่เรือบรรทุกน้ำมัน Nagasaki Spirit และเรือบรรทุกสินค้า Ocean Blessing เกิดอุบัติเหตุชนกันบริเวณช่องแคบมะละกา และก่อให้เกิดน้ำมันรั่วไหลลงในทะเลนั้นจะมีบุคคลใดต้องรับผิดชอบตามกฎหมายสากลบ้าง ซึ่งต่อมาเมื่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้หารือเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวไปยังกระทรวงการต่างประเทศแล้ว กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความเห็นในชั้นต้นมีสาระสำคัญว่า หากรัฐบาลไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายไปเพื่อจัดหรือป้องกันมลพิษทางทะเลที่เกิดขึ้น หรือหากเอกชนไทยซึ่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอยู่ในทะเลอาณาเขตและหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์เรือบรรทุกน้ำมัน Nagasaki Spirit และเรือบรรทุกสินค้า Ocean Blessing เกิดอุบัติเหตุชนกันแล้ว ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลหรือเอกชนไทย สามารถที่จะเลือกฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของเรือในศาลไทยหรือศาลต่างประเทศก็ได้ ซึ่งถ้าหากเลือกฟ้องในศาลไทย ก็ต้องฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ตรี ประกอบกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ ว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งมาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๗ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิดซึ่งจะเรียกร้องได้แค่ไหนเพียงไรก็เป็นไปตามกฎหมายไทย อย่างไรก็ตาม หากเจ้าของเรือไม่มีทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทยก็อาจจะมีปัญหาเมื่อถึงชั้นการบังคับคดีได้ ดังนั้นการฟ้องคดีในศาลซึ่งประเทศที่เจ้าของเรือมีทรัพย์สินอยู่ย่อมจะเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้แต่ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายของประเทศนั้น ๆ เปิดโอกาสให้มีการฟ้องในลักษณะนี้เพียงใด และหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเรือดังกล่าวมีประกันอยู่ ผู้เสียหายก็อาจจะฟ้องร้องบริษัทประกันในประเทศที่บริษัทประกันนั้นตั้งอยู่อีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามการจะเรียกค่าเสียหายโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ อาจจะเรียกได้เฉพาะแต่ค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นแล้วนั้น ซึ่งอาจจะไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในการป้องกันมลพิษที่จะเกิดขึ้นก็ได้ฉะนั้น จึงควรที่จะได้หารือเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วย เพราะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตีความกฎหมายไทย

เนื่องจากกระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความเห็นว่า การจะอาศัยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๗ ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของเรือบรรทุกน้ำมัน Nagasaki Spirit และเจ้าของเรือบรรทุกสินค้า Ocean Blessing อาจจะเรียกได้เฉพาะแต่ค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นแล้ว

นั้น ซึ่งอาจจะไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในการป้องกันมลพิษที่จะเกิดขึ้นก็ได้ ฉะนั้น กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จึงขอหารือเกี่ยวกับกรณีที่เรือบรรทุกน้ำมัน Nagasaki Spirit และเรือบรรทุกสินค้า Ocean Blessing เกิดอุบัติเหตุชนกันบริเวณช่องแคบมะละกาในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

๑. หากรัฐบาลไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายไปเพื่อขจัดหรือป้องกันมลพิษทางทะเลที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุเรือบรรทุกน้ำมัน Nagasaki Spirit และเรือบรรทุกสินค้า Ocean Blessing ไปแล้ว รัฐบาลไทยจะอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ตรี ประกอบกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ ว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่ง มาตรา ๙๖ และ ๙๗ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด ฟ้องเรียกค่าเสียหายในศาลไทยได้หรือไม่

๒. หากเอกชนไทยซึ่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอยู่ในทะเลอาณาเขตและหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าวเอกชนไทยจะอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ ตรี ประกอบกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ ว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่ง มาตรา ๙๖ และ ๙๗ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด ฟ้องเรียกค่าเสียหายในศาลไทยได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณา ปัญหาข้อหารือของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ดังกล่าวข้างต้นโดยได้ฟัง ข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ) ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ) และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว เห็นว่า ปัญหาที่ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมหารือมาโดยแยกเป็น ๒ ประเด็นดังกล่าวแล้ว ข้างต้นนั้น เป็นการกำหนดประเด็นปัญหาข้อกฎหมายขึ้นมาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น กล่าวคือ กรณีที่เรือบรรทุกน้ำมัน Nagasaki Spirit กับเรือบรรทุกสินค้า Ocean Blessing เกิดอุบัติเหตุชนกันบริเวณช่องแคบมะละกาและก่อให้เกิดน้ำมันรั่วไหลลงในทะเล แม้ว่าขณะนี้ความเสียหายที่ ประเทศไทยหรือเอกชนไทยจะได้รับจากน้ำมันที่รั่วไหลลงทะเลอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ดังกล่าว นั้นยังไม่เกิดขึ้นจริง การจะเรียกร้องให้มีการรับผิดชอบทางแพ่งสำหรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น โดยอาศัยบทบัญญัติตามกฎหมายภายในนั้น รัฐบาลไทยหรือเอกชนไทยที่อาจจะเป็นผู้ได้รับความเสียหายจะฟ้องคดียังศาลในประเทศไทยได้หรือไม่ เนื่องจากการฟ้องคดียังศาลประเทศที่เรามี สัญชาติหรือเจ้าของเรือมีทรัพย์สินอยู่หรือศาลของประเทศที่มีอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่บริเวณที่เกิดเหตุ ย่อมเป็นไปตามกฎหมายภายในของประเทศนั้น ๆ และความเห็นในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิ เรียกร้องตามอนุสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เช่น อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งสำหรับความเสียหายจากมลพิษของน้ำมัน ค.ศ. ๑๙๖๙ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่า ด้วยการเข้าไปดำเนินการในทะเลหลวงกรณีที่มีอุบัติเหตุทำให้เกิดมลพิษจากน้ำมัน ค.ศ. ๑๙๖๙

หรืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ นั้น กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความเห็นไว้แล้ว จึงเห็นควรพิจารณาสิทธิเรียกร้องความรับผิดชอบ การเรียกร้องค่าเสียหาย และการฟ้องคดีแพ่งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแต่ละฉบับที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้ในหนังสือหารือ ดังนี้

(๑) ประเด็นที่หนึ่ง หากรัฐบาลไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายไปเพื่อขจัดหรือป้องกันมลพิษทางทะเลที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุเรือบรรทุกน้ำมันชนกับเรือบรรทุกสินค้าไปแล้วรัฐบาลไทยจะฟ้องเรียกค่าเสียหายในศาลไทยได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๙๖^๑แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายไม่ว่าการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตามและมาตรา ๙๗^๒ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันบัญญัติให้ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายแก่รัฐ หากรัฐบาลไทยได้รับความเสียหายเนื่องจากมลพิษน้ำมันจากเรือลำดังกล่าว รัฐบาลไทยย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือลำนั้นซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษน้ำมันนั้นเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือหรือไม่ก็ตาม สำหรับค่าเสียหายที่รัฐบาลไทยจะเรียกร้องให้มีการชดเชยได้มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้เสียหายที่จะต้องพิสูจน์ถึงความเสียหายดังกล่าวต่อไป และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่ารัฐบาล

^๑มาตรา ๙๖ แหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นนั้นเกิดจาก

(๑) เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม

(๒) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ

(๓) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเองหรือของบุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้น

ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย

^๒มาตรา ๙๗ ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

ไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดมลพิษทางทะเลแล้ว รัฐบาลไทยก็มีสิทธิเรียกร้องให้มีการชดใช้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวรวมในค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายด้วยตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๖^๓ วรรคสอง ซึ่งกำหนดอย่างชัดเจนว่าค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายหมายความว่าความรวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดมลพิษด้วย

สำหรับค่าใช้จ่ายในการป้องกันมลพิษที่จะเกิดขึ้นนั้น เห็นว่า มาตรา ๙๖ วรรคสอง ไม่ได้บัญญัติถึงกรณีป้องกันมลพิษที่จะเกิดขึ้นไว้ด้วย กรณีนี้จึงไม่อาจแปลความในมาตรา ๙๖ ให้หมายความว่ารวมถึงค่าใช้จ่ายในการป้องกันมลพิษที่จะเกิดขึ้นได้ และแม้ว่าจะใช้หลักความรับผิดชอบละเมิดตามมาตรา ๔๒๐^๔ และมาตรา ๔๓๘^๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่อาจเรียกร้องให้มีการชดใช้ค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่ยังไม่เกิดขึ้นได้

ส่วนการฟ้องคดีตามสิทธิเรียกร้องนั้น รัฐบาลย่อมนำคดีไปฟ้องต่อศาลในประเทศไทยได้ เนื่องจากมาตรา ๔ ตรี^๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง(ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในการฟ้องคดีจำเลยซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรได้ แม้ว่ามูลคดีจะเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรก็ตาม^๗ ในกรณีนี้ รัฐบาลไทยจึงสามารถฟ้องเจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษต่อศาลไทยได้โดยอาศัยมาตราดังกล่าว

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑), ข้างต้น

^๔มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

^๕มาตรา ๔๓๘ ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้นได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นนั้นด้วย

^๖มาตรา ๔ ตรี ค่าฟ้องอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ทวิ ซึ่งจำเลยมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรและมูลคดีมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ถ้าโจทก์เป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อศาลแพ่งหรือต่อศาลที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

ค่าฟ้องตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเลยมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร โจทก์จะเสนอค่าฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาลก็ได้

^๗เหตุผลท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ มีความว่า “เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือโดยที่บทบัญญัติว่าด้วยเขตอำนาจศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ก่อให้เกิดปัญหาและความไม่เป็นธรรมเนื่องจากโจทก์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไม่สามารถฟ้องคดีจำเลยซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรได้ทราบได้ที่ยังไม่สามารถส่งหมายเรียกให้แก่จำเลยในราชอาณาจักรได้ แต่ในทางกลับกันโจทก์หรือจำเลยซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศสามารถฟ้องจำเลยหรือฟ้องแย้งโจทก์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรได้ ... ฯลฯ ... เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น สมควรปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยเขตอำนาจศาลโดยกำหนดให้โจทก์สามารถฟ้องคดีจำเลยซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม ฯลฯ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

อีกประการหนึ่ง การจะบังคับคดีกับทรัพย์สินของจำเลยที่อยู่นอกราชอาณาจักรนั้นไม่อาจกระทำ
ได้ เว้นแต่จำเลยจะมีทรัพย์สินอยู่ในราชอาณาจักรไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร รัฐบาลไทยก็สามารถ
เสนอคำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตอำนาจได้ด้วย ตามนัยวรรคสองของมาตรา ๔ ตรี^๔
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฯ

(๒) ประเด็นที่สอง ประเด็นนี้เป็นกรณีที่เอกชนไทยเป็นผู้เสียหาย หากจะฟ้อง
เรียกค่าเสียหายที่เกิดจากกรณีเรือบรรทุกน้ำมันกับเรือบรรทุกสินค้าชนกันดังกล่าวโดยฟ้องยังศาล
ไทยได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเอกชนได้รับความเสียหายจริงจากมลพิษ
น้ำมัน เอกชนไทยย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายจากผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความ
เสียหายแก่ตนเองต่อศาลในประเทศไทยได้ เพราะรัฐบาลไทยหรือเอกชนไทยก็ได้รับการคุ้มครอง
สิทธิในทางแพ่งเช่นเดียวกันตามมาตรา ๔ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา
๙๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด

โดยสรุปจึงเห็นว่า หากรัฐบาลไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อขจัดมลพิษทางทะเลที่
เกิดขึ้นหรือหากเอกชนไทยซึ่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอยู่ในทะเลอาณาเขตหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ
ประเทศไทยได้รับความเสียหายจากกรณีเรือบรรทุกน้ำมันชนกับเรือบรรทุกสินค้าบริเวณช่องแคบ
มะละกาแล้ว ก็สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของเรือหรือผู้ครอบครองเรือต่อศาลไทยได้
แต่รัฐบาลไทยจะฟ้องเรียกค่าใช้จ่ายเพื่อป้องกันมลพิษที่จะเกิดขึ้นหาได้ไม่ อนึ่ง ผู้ที่จะฟ้องหรือ
ถูกฟ้องต่อศาลในประเทศไทยได้นั้นจะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลตามนัยคำว่า
“คู่ความ” ตามมาตรา ๑ (๑๑)^๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(ลงชื่อ) ไมตรี ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๓๖

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖), ข้างต้น

^๕มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๑) “คู่ความ” หมายความว่า บุคคลผู้ยื่นคำฟ้องหรือถูกฟ้องต่อศาลและเพื่อประโยชน์
แห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณา ให้รวมถึงบุคคลผู้มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมายหรือในฐานะ
ทนายความ.